

Profilaktyka i leczenie czerniaka

Dr n. med. Jacek Calik

Czerniaki

- Czerniaki są grupą nowotworów o bardzo zróżnicowanej biologii, przebiegu i rokowaniu.
- Nowotwory wywodzące się z melanocytów.
- Pochodzenie neuroektodermalne.
- Nowotwory zlokalizowane głównie w skórze. Do innych rzadszych lokalizacji należą: błona śluzowa, układ nerwowy, gałka oczna.
- Częstość występowania tego nowotworu jest odwrotnie proporcjonalne do ilości barwnika w skórze, włosach i tęczówce.

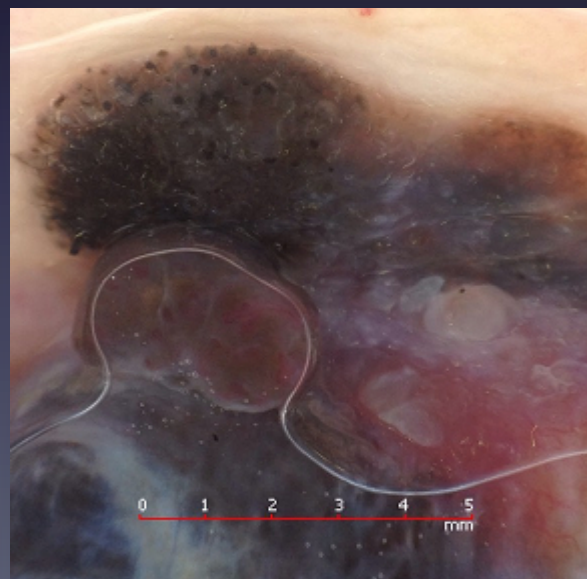
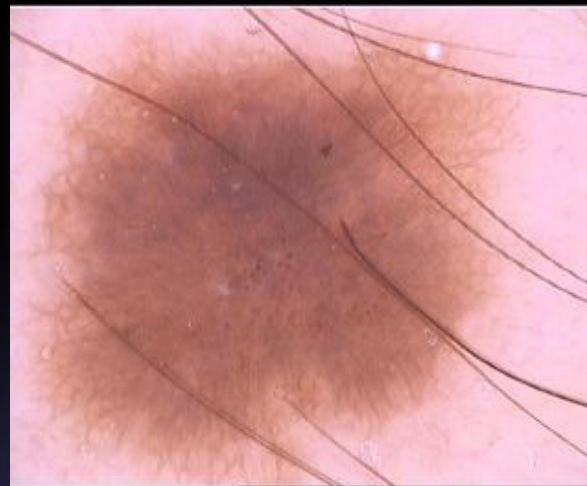
Czerniaki

Epidemiologia czerniaka w Polsce

- Czerniaki stanowią ok. 1% zachorowań na wszystkie nowotwory.
- Współczynnik zachorowalności rośnie z roku na rok zarówno u kobiet jak i u mężczyzn.
- Rocznie w Polsce notuje się ok. 2600 zachorowań oraz 1200 zgonów.
- Odsetek 5 letnich przeżyć w Polsce jest najniższy w Europie i wynosi 62,3% w porównaniu z średnią w Europie 82,5%.
- Średnia grubość czerniaka skóry wykrywanego obecnie w Polsce to ok. 2 mm.

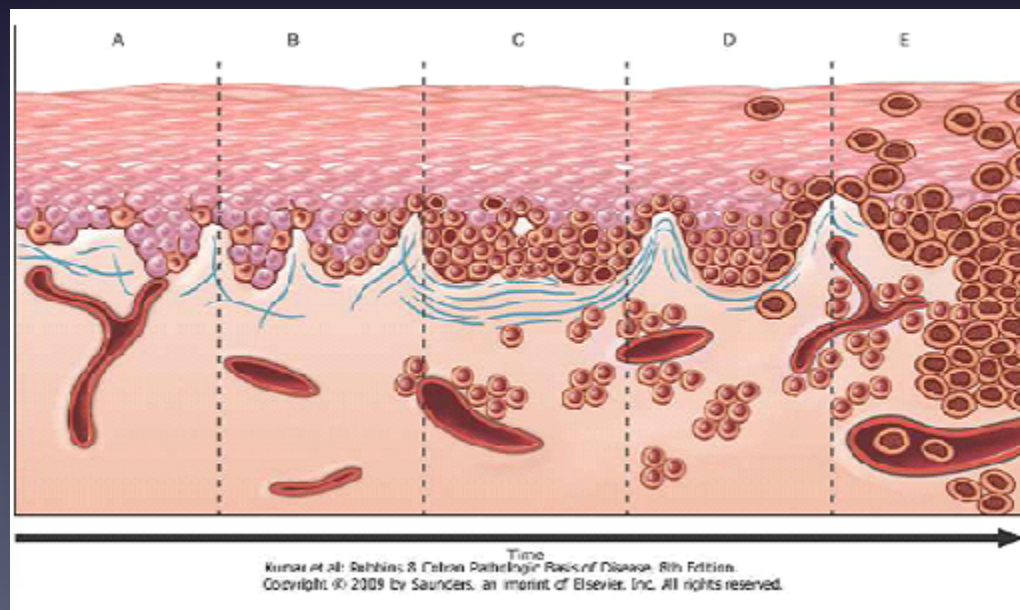
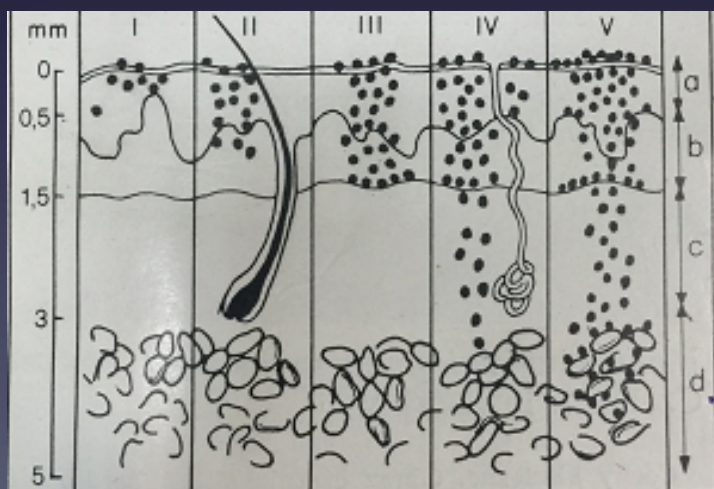
Czerniaki – diagnostyka

Źródło: zdjęcia własne

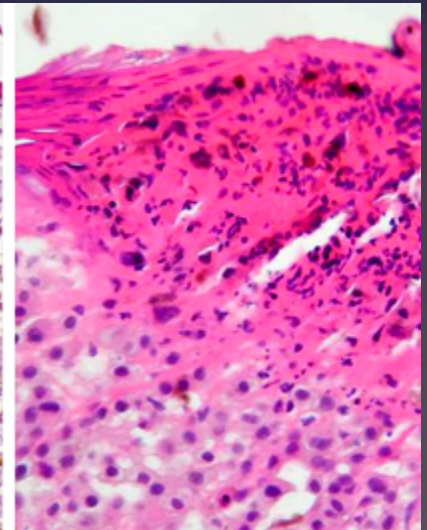
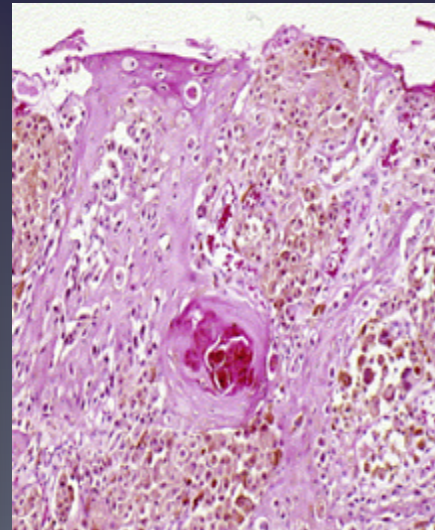
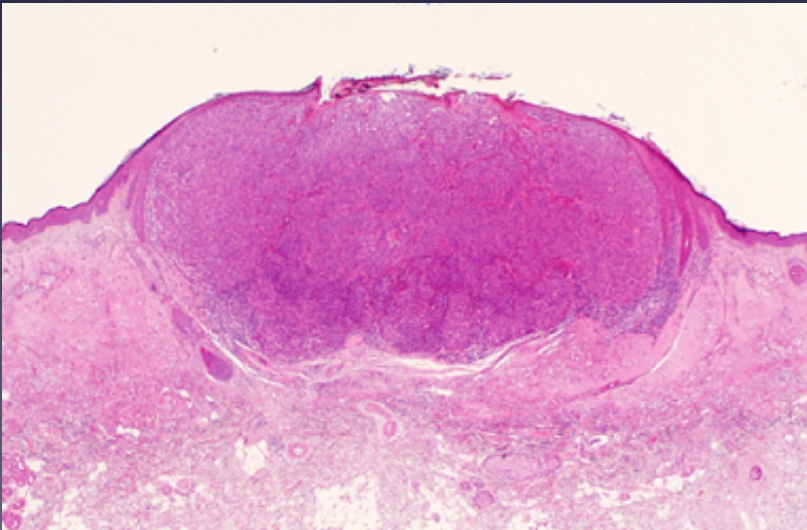
Czynniki rokownicze w czerniaku

- Rokowanie pogarsza się z głębokością nacieku skóry przez nowotwór.
- Najczęściej używanymi skalami zaawansowania miejscowego czerniaka skóry jest skala wg Clarka i Bresolwa
- Skala Breslowa okazała się bardziej przydatna w ocenie rokowniczej niż skala Clarka.

Czynniki rokownicze w czerniaku

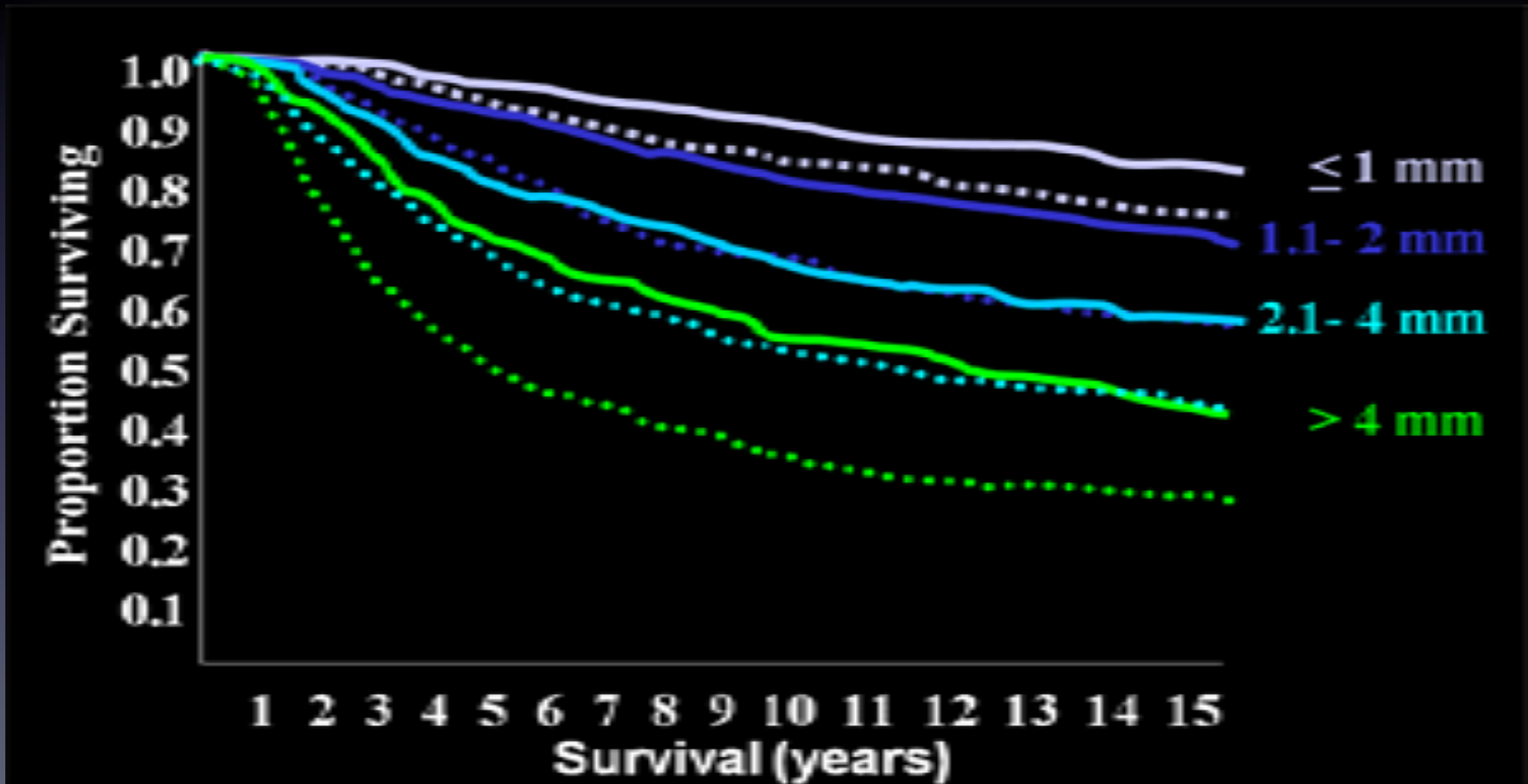
- Owrzodzenie jest niekorzystnym czynnikiem rokowniczym.
- Do czynników rokowniczych należy również indeks mitotyczny oraz poziom LDH (dehydrogenaza mleczanoawa).

Patologia czerniaka

Klasyfikacja Breslow i okres 5-letniego przeżycia

Określa również częstość wystąpienia przerzutów w węzłach chłonnych

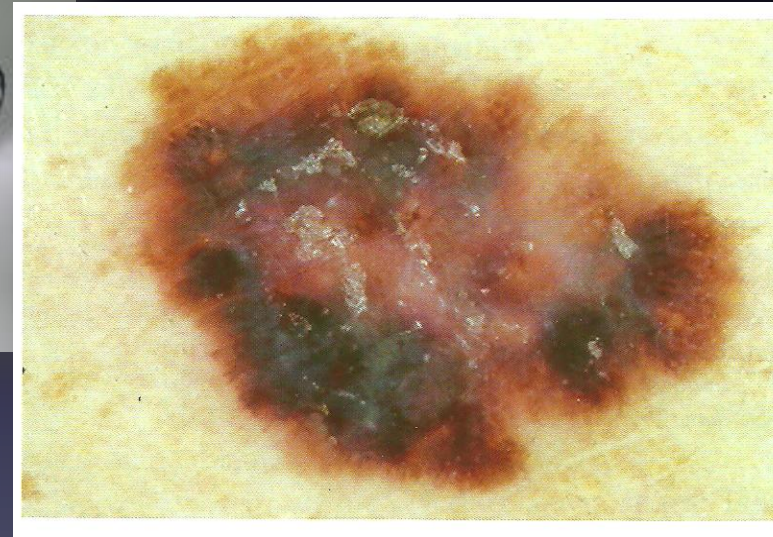
Promieniowanie słoneczne

Wpływ promieniowania słonecznego na powstawanie czerniaka

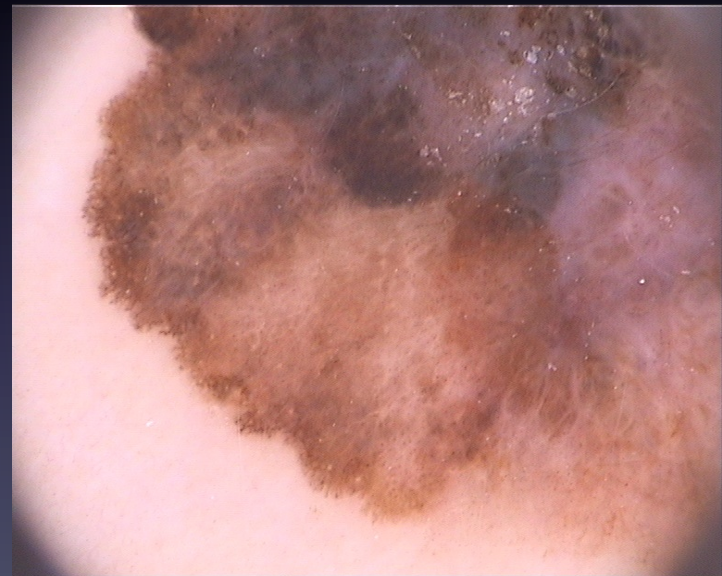
Ekspozycja na Słońce	OR (Iloraz szans)
Sporadyczny	1,87
Zawodowy	0,76
Oparzenia słoneczne (wszystkie grupy wiekowe)	1,91
Dorośli	1,73
Dzieci	1,95

Źródło: Wykład Prof. Piotra Rutkowskiego 10/2010: Wczesna diagnostyka i zasady leczenia chirurgicznego czerniaków skóry

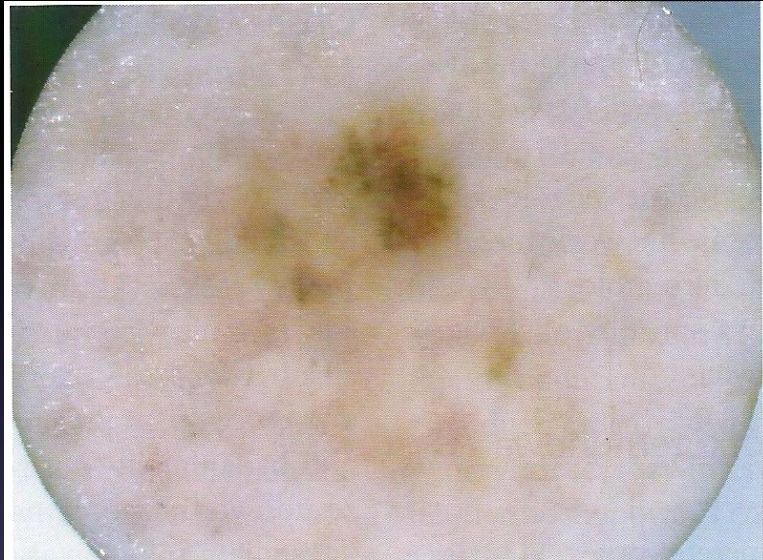
Diagnostyka czerniaka

Diagnostyka czerniaka

Cyfrowy nadzór nad zmianami barwnikowymi

a. Obraz dermoskopowy zmiany melanocytowej pacjenta z ryzykiem wystąpienia czerniaka. **b.** Obraz po 3 miesiącach (zmiana z ryciny 11.4). Zmiany są dyskretne, ale dość duże jak na 3 miesiące. Badanie histopatologiczne wykazało czerniaka szerzącego się powierzchownie (Clark II, Breslow 0,4 mm).

Autorzy dziękują Profesorowi Menziesowi z Sydney, który udostępnił zdjęcia (Solarscan)

Cyfrowy nadzór nad zmianami barwnikowymi

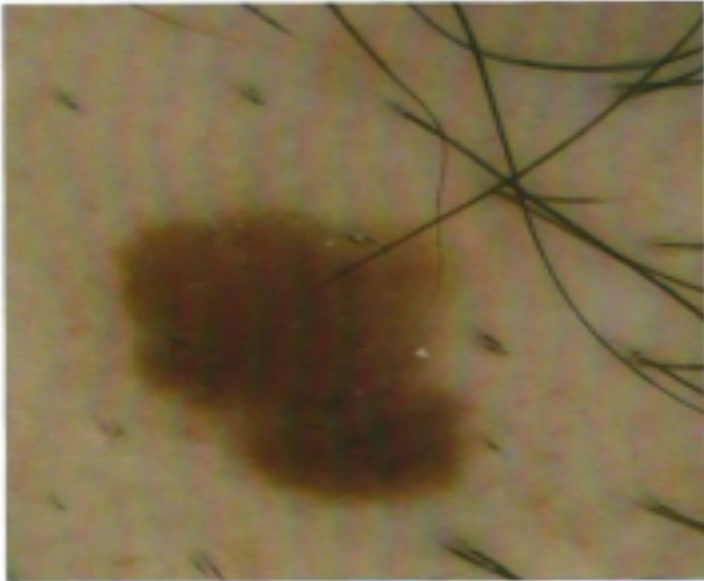

a. Obraz dermoskopowy znamienia atypowego u kobiety z zespołem znamion atypowych.

b. Zdjęcie zmiany z ryciny 11.6, w trakcie kontroli 3 lata później.

Obserwujemy brak zmian struktur dermoskopowych. Zmiana została wycięta na prośbę pacjentki, a badanie histopatologiczne potwierdziło rozpoznanie znamienia atypowego

Cyfrowy nadzór nad zmianami barwnikowymi

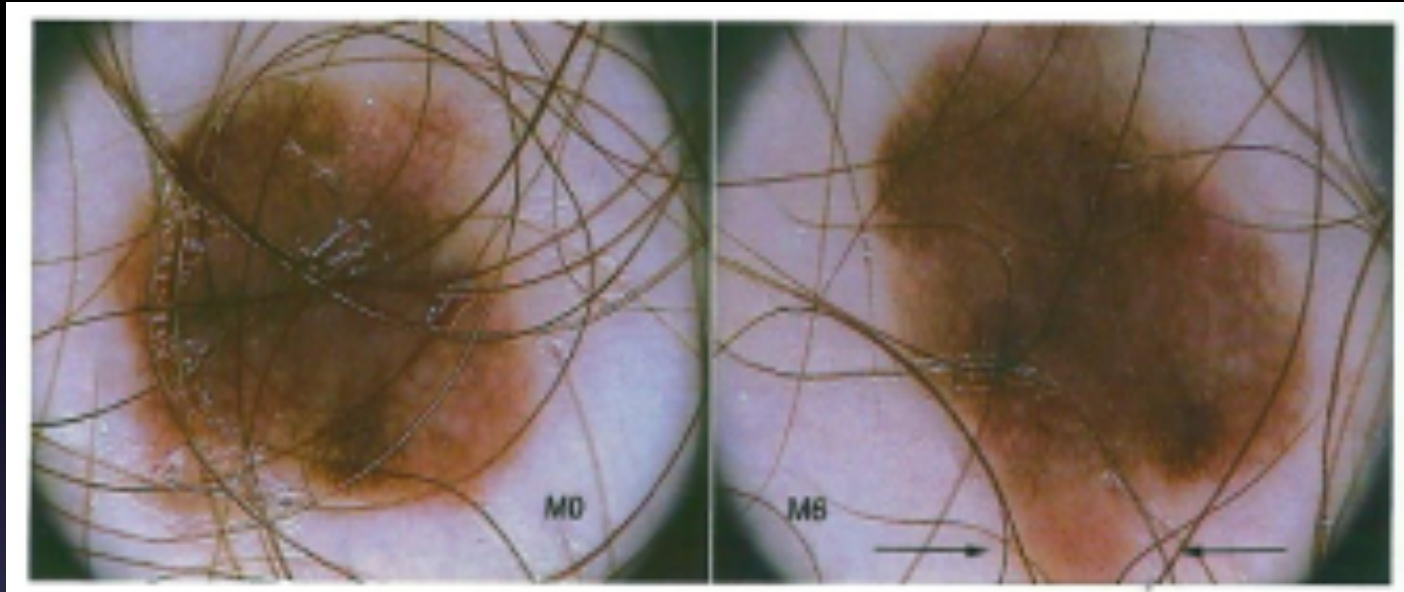

a. Obraz dermoskopowy zmiany barwnikowej u mężczyzny z zespołem znamion atypowych. Zmiana jest asymetryczna, ale nie spełnia żadnego kryterium wskazującego na czerniaka. **b.** Zdjęcie zmiany 6 miesięcy później. Widoczne są znaczne modyfikacje, spowodowane tym, że zmiana urosła niesymetrycznie. W badaniu histopatologicznym potwierdzono czerniaka *in situ*.

Zarówno na podstawie zdjęcia **a** jak i **b** nie można było potwierdzić czerniaka. Tylko badanie porównawcze umożliwiło w tym wypadku jego wykrycie

biochemiczne powstanie w celu wykrycia jedno wykrycie

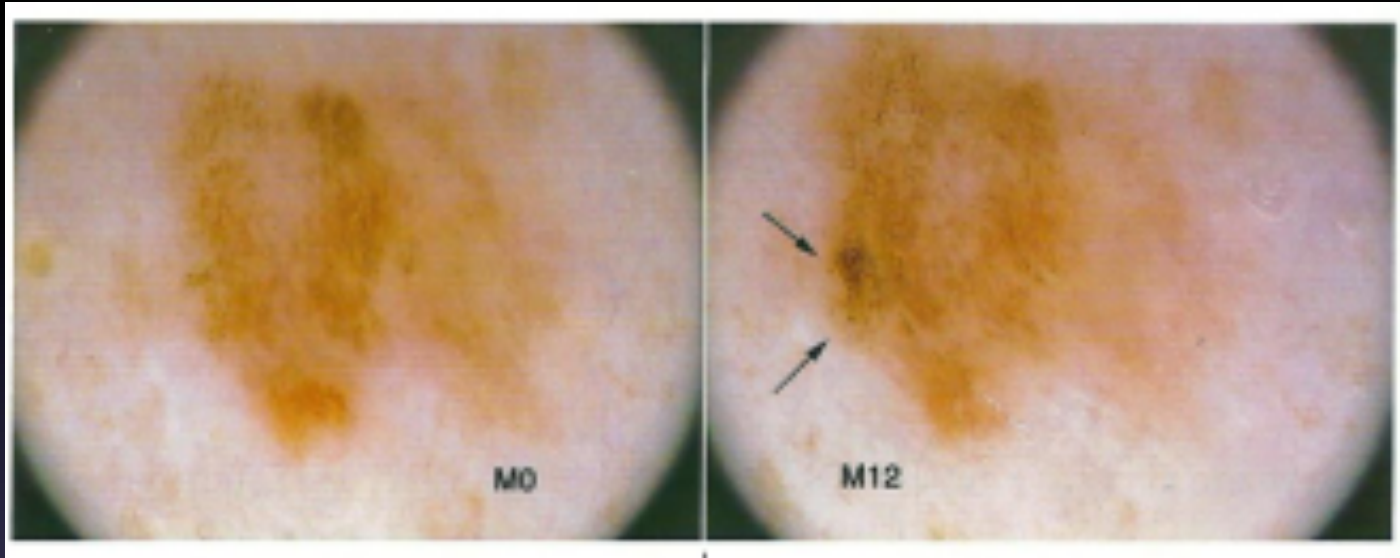
Cyfrowy nadzór nad zmianami barwnikowymi

Dwa obrazy wideodermoskopowe tej samej zmiany badanej w odstępie 6 miesięcy, u 29-letniego pacjenta mającego ponad 200 znamion, z czerniakiem w wywiadzie rodzinnym.

Widać obszar asymetrycznego rozszerzania się zmiany (pomiędzy dwoma strzałkami). Wykryto czerniaka typu SSM, poziom II, 0,3 mm grubości

Cyfrowy nadzór nad zmianami barwnikowymi

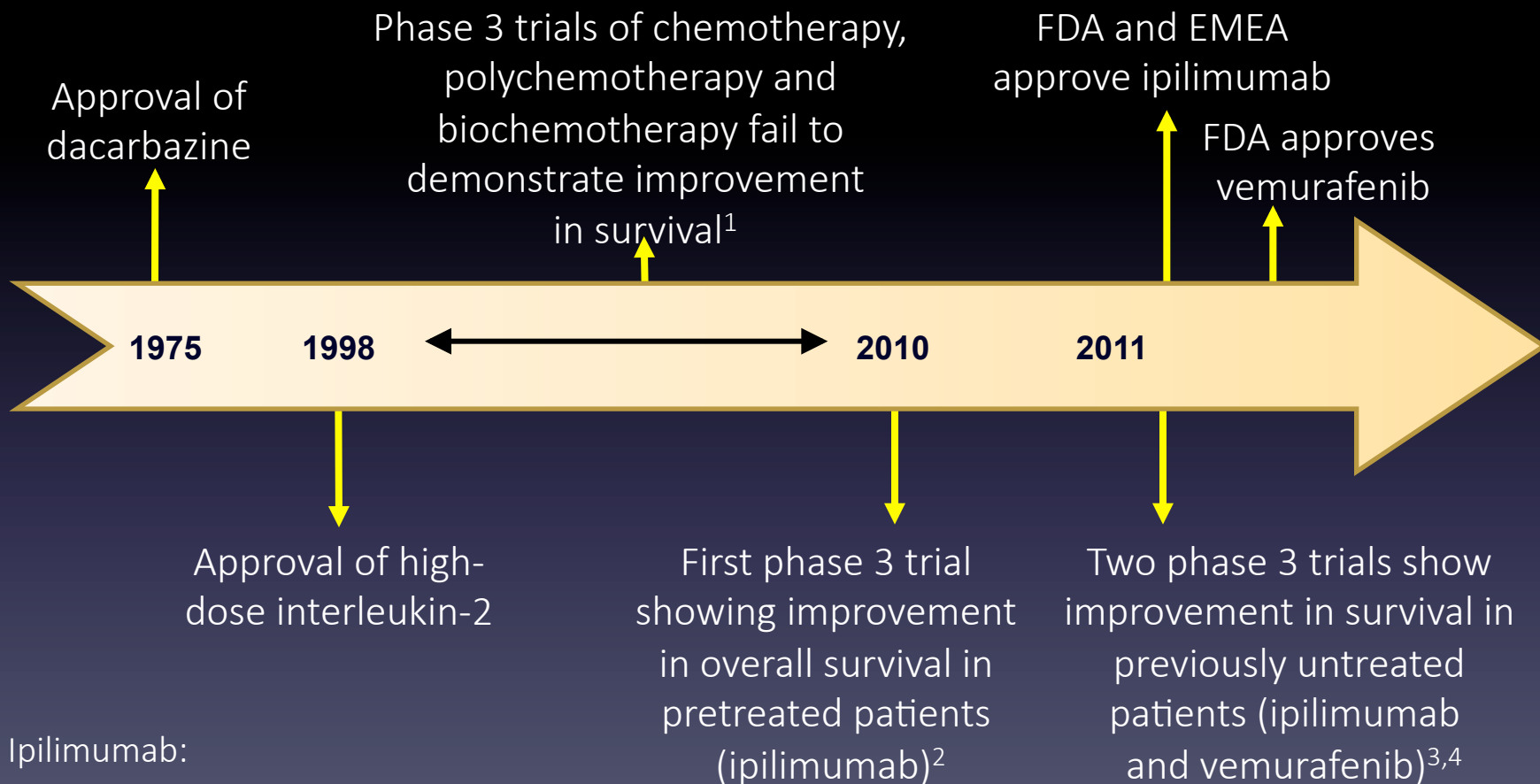

Dwa cyfrowe obrazy wideodermoskopowe tej samej zmiany, badanej w odstępie 12 miesięcy u 33-letniej pacjentki mającej ponad 150 znamion, z czerniakiem w wywiadzie rodzinnym.

Widać pojawienie się obszaru typu ciałek na obrzeżu zmiany (pomiędzy strzałkami). Wykryto czerniaka typu SSM, poziom II, 0,2 mm grubości

czerniaka typu SSM, poziom II, 0,2 mm grubości

Kamienie milowe w leczeniu zaawansowanego czerniaka

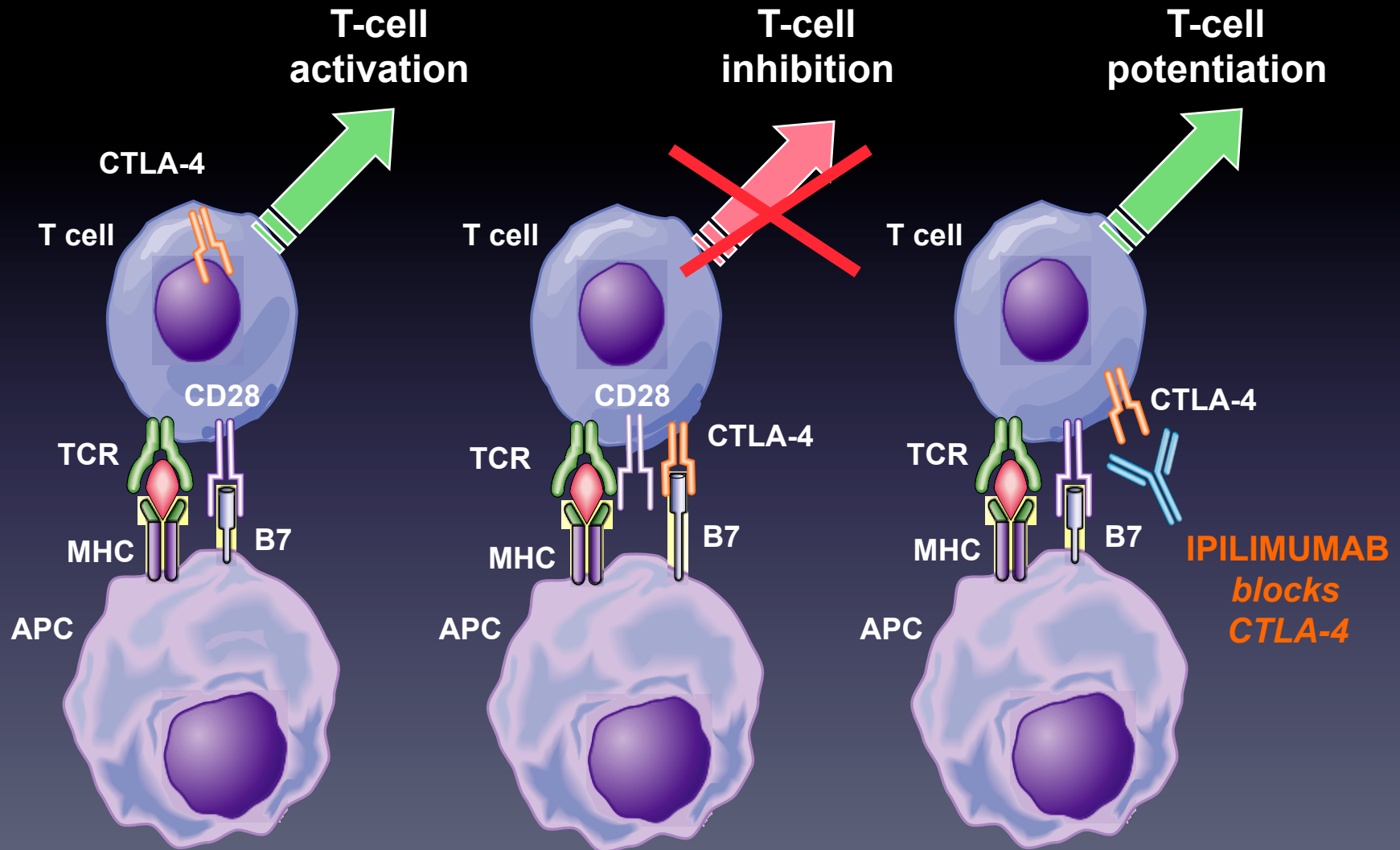

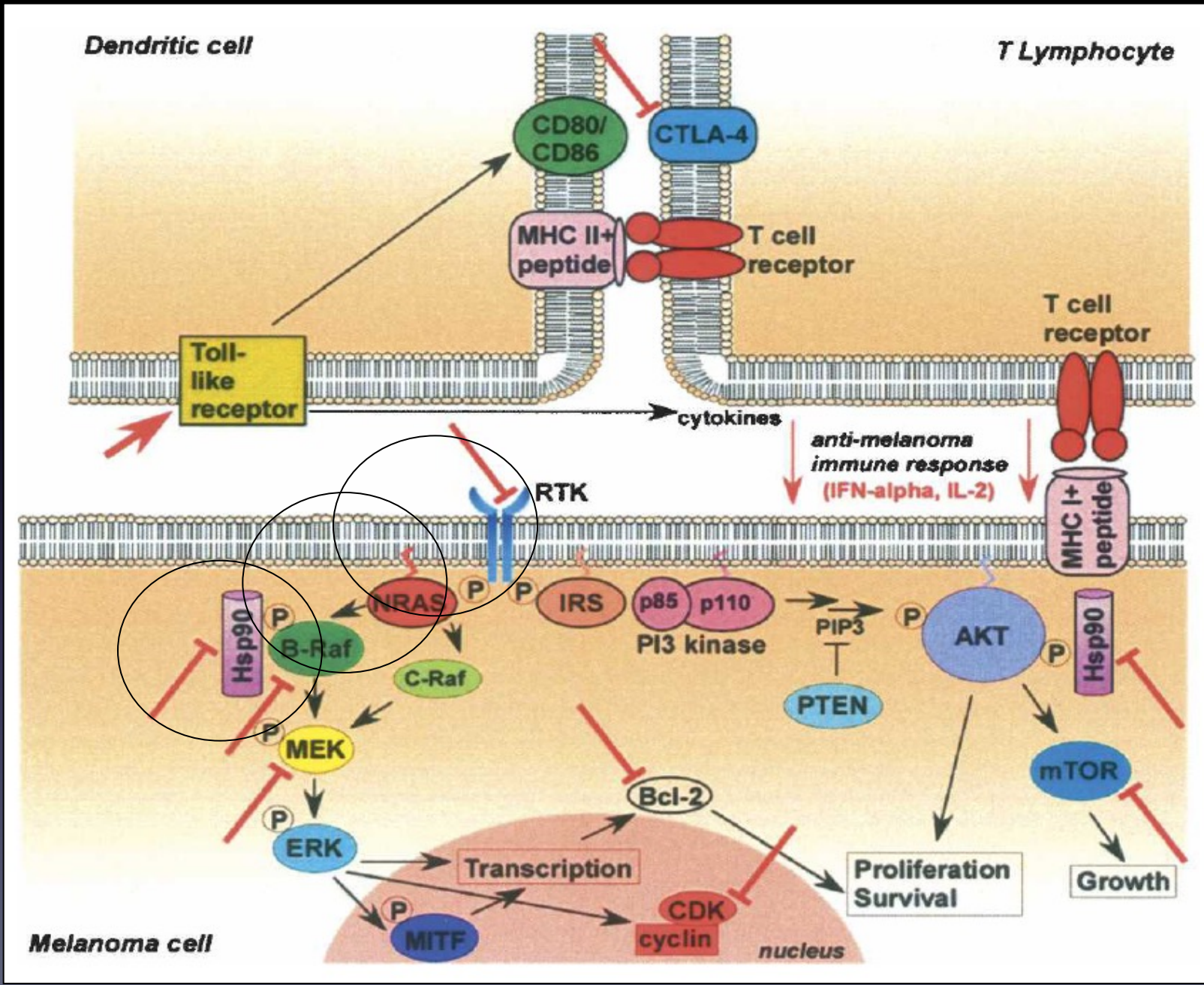
Ipilimumab:

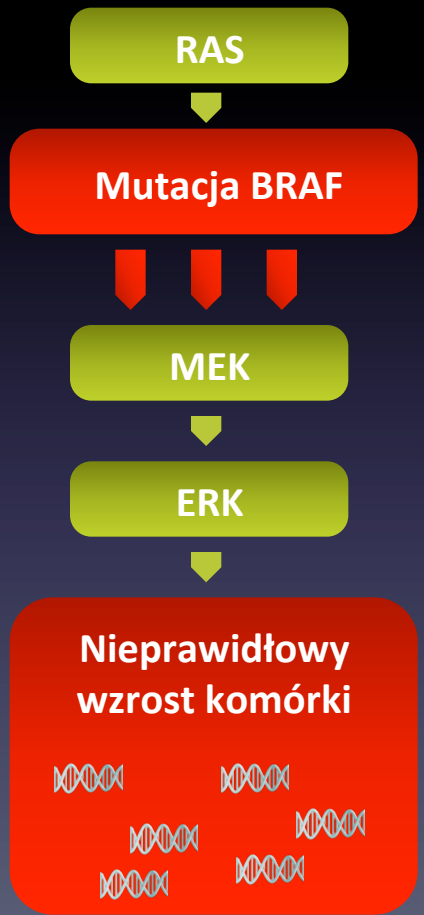
- Only the third agent to be FDA-approved for melanoma in >30 years
- First agent to be approved in >13 years

1. Garbe C, et al. *The Oncologist* 2011;16:5–24
2. Hodi FS, et al. *N Engl J Med* 2010;363:711–723
3. Chapman PB, et al. *N Engl J Med* 2011;364:2507–2516
4. Robert C, et al. *N Engl J Med* 2011;364:2517–2526

Ipilimumab: approved immunotherapy for the treatment of melanoma

Mutacja pojedynczego kodonu (V600) w genie kodującym BRAF powoduje stałą aktywację kinazy BRAF

Jądro komórkowe

Dziękuję za uwagę